O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyot va servis intituti
rektori M.E.Po'latov
____
«__»________2024 yil

Ro'yxatga olindi №____________
«__»________ 2024 yil

MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI

FAN BO'YICHA

SILLABUS

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi uchun

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60412700 – Baholash ishi

Samarqand – 2024

Modul/FAN SILLABUSI

60412700 – Baholash ishi ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	IAS112
Yil:	3
Semestr:	5 - 6
Ta'lim shakli:	kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	360
Ma'ruza	90
Amaliy mashg'ulotlar	90
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	180
Kredit miqdori:	12 (6/6) ECTS
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda xalqaro standartlar asosida mos bilim, ko'nikma va malakani shakllantirish hisoblanadi Fanning vazifasi - talabalarda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining nazariy va amaliy masalalari bo'yicha ko'nikma va malakalalarni shakllantirishdan iborat hisoblanadi

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	ASSA xalqaro tashkiloti talablaridagi "Moliyaviy hisob 1" fani
2	Ingliz tili
3	"Iqtisodiy tahlil" fani

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	Moliyaviy buxgalteriya hisobi haqida tushuncha, xalqaro amaliyot bo'yicha asosiy manbaalari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;
TN2	Xalqaro buxgalteriya tashkilotlarini faoliyatini tahlil qilishni;

TN3	Moliyaviy hisobot elementlari: aktivlar, majburiyatlar, xususiy kapital ta'rifi va mazmuni, tan olinishi hamda baholanishi tartibini bilishi;
TN4	Moliyaviy hisobot elementlari: daromadlar va xarajatlarning ta'rifi, mazmuni, tan olinishi hamda baholanishini bilishi;
TN5	Mulk (yer, bino), zavod hamda mashina va asbob-uskunalar (Property, Plant and Equipmen) ta'rifi, tan olish va boshlang'ich tannarxi, qayta baholash, depresiasiyasi, hisobdan chiqarilishi tartib qoidalarini bilishi;
TN6	Nomoddiy aktivlarning ta'rifi, tan olinishi, boshlang'ich tannarxi qayta baholash, amortizasiya hamda moliyaviy hisobotda aks ettirish hamda gudvil hisobining uslubiy masalalarini bilishi;
TN7	Investisiyaviy mulk (investment property) tan olish va baholashning uslubiy masalalarini bilishi;
TN8	Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugallangan faoliyatni identifikasiya qilish, tan olish va baholashga doir bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi;
TN9	Biologik aktivlarni tan olish, tasniflash va baholash hamda hisobotlarda aks ettirish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lish;
TN10	investisiyalarni tan olish, baholash va buxgalteriya balansida aks ettirish masalalarini bilishi, ijarani tan olish, baholash va buxgalteriya yozuvlarini amalga oshira olishi, majburiyatlarning mazmuni, tan olinishi va tavsifi, majburiyatlar hisobi va hisoboti hamda shartli majburiyatlarni tan olish, baholash va buxgalteriya hisobida aks ettirish tartib qoidalarini bilishi va boshqa nazariy va amaliy bilimlar va ko'nikmalarga ega bo'ladi.

Fan mazmuni		
V-SEMESTR		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		**Ajratil-gan (soat)**
M1	Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi	2
M2	Moliyaviy hisobot halqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning zamonaviy menejment hamda buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o'rni	4
M3	Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari fanining predmeti va metodi	4

M4	Moliyaviy Hisobotning Xalqaro Standartlari bo'yicha Kengashning maqsadi va uning tavsifi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini ishlab chiqish, qabul qilish va foydalanish imkoniyatlari	4
M5	Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari	4
M6	1-son MHXS "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo'llash" standartining mohiyati va qo'llanilishi	4
M7	Xalqaro moliyaviy hisobot mazmuni, maqsadi va vazifalari hamda sifat jihatdan tavsifi. Moliyaviy hisobotning elementlari, ularni o'lchash va aniqlash	4
M8	1-son BHXS "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
M9	8-son BHXS "Hisob siyosatlari, buxgalteriya hisob-kitoblari baholashlaridagi o'zgarishlar va xatolar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
M10	15-son MHXS "Xaridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushum" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
M11	Tushumlarni tan olishga doir misollar	4
M12	2-son BHXS "Zaxiralar" standartining mazmuni	2
	JAMI V-SEMESTR	44
	VI-SEMESTR	
M13	2-son BHXS "Zaxiralar" standartining qo'llanilishi	6
M14	16-son BHXS "Mulk (yer), bino, mashina va asbob-uskunalar" standartining mazmuni	4
M15	16-son BHXS "Mulk (yer), bino, mashina va asbob-uskunalar" standartining qo'llanilishi	4
M16	23-son BHXS "Qarzlar bo'yicha xarajatlar" hamda 40-son BHXS "Investisiyaviy ko'chmas mulk" standartlarining mazmuni va qo'llanilishi	4
M17	38-son "Nomoddiy aktivlar" standartining mazmuni	4
M18	38-son "Nomoddiy aktivlar" standartining qo'llanilishi	4
M19	36-son BHXS "Aktivlarning qadrsizlanishi" standartining mazmuni va qo'llanilish. 13-son MHXS "Adolatli (haqqoniy) qiymatda baholash" standartlarining mazmuni va qo'llanilishi	4
M20	37-son BHXS "Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
M21	12-son BHXS "Foyda soliqlari" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4

M22	32-son BHXS "Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni taqdim etish" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
M23	9-son MHXS "Moliyaviy instrumentlar" hamda 7-son MHXS "Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni ochiqlash" standartlariining mazmuni va qo'llanilishi	4
	JAMI VI -SEMESTR	**46**
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		**Ajratil gan (soat)**
	V-SEMESTR	
A1	Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi	2
A2	Moliyaviy hisobot halqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning zamonaviy menejment hamda buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o'rni	4
A3	Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari fanining predmeti va metodi	4
A4	Moliyaviy Hisobotning Xalqaro Standartlari bo'yicha Kengashning maqsadi va uning tavsifi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini ishlab chiqish, qabul qilish va foydalanish imkoniyatlari	4
A5	Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari	4
A6	1-son MHXS "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo'llash" standartining mohiyati va qo'llanilishi	4
A7	Xalqaro moliyaviy hisobot mazmuni, maqsadi va vazifalari hamda sifat jihatdan tavsifi. Moliyaviy hisobotning elementlari, ularni o'lchash va aniqlash	4
A8	1-son BHXS "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A9	8-son BHXS "Hisob siyosatlari, buxgalteriya hisob-kitoblari baholashlaridagi o'zgarishlar va xatolar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A10	15-son MHXS "Xaridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushum" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A11	Tushumlarni tan olishga doir misollar	4
A12	2-son BHXS "Zaxiralar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
	JAMI V-SEMESTR	**46**
	VI-SEMESTR	
A13	2-son BHXS "Zaxiralar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A14	16-son BHXS "Mulk (yer), bino, mashina va asbob-uskunalar" standartining mazmuni	4
A15	16-son BHXS "Mulk (yer), bino, mashina va asbob-uskunalar" standartining qo'llanilishi	4

A16	23-son BHXS "Qarzlar bo'yicha xarajatlar" hamda 40-son BHXS "Investisiyaviy ko'chmas mulk" standartlarining mazmuni va qo'llanilishi	4
A17	38-son "Nomoddiy aktivlar" standartining mazmuni	4
A18	38-son "Nomoddiy aktivlar" standartining qo'llanilishi	4
A19	36-son BHXS "Aktivlarning qadrsizlanishi" standartining mazmuni va qo'llanilish. 13-son MHXS "Adolatli (haqqoniy) qiymatda baholash" standartlarining mazmuni va qo'llanilishi	4
A20	37-son BHXS "Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A21	12-son BHXS "Foyda soliqlari" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A22	32-son BHXS "Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni taqdim etish" standartining mazmuni va qo'llanilishi	4
A23	9-son MHXS "Moliyaviy instrumentlar" hamda 7-son MHXS "Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni ochiqlash" standartlariining mazmuni va qo'llanilishi	4
	JAMI VI-SEMESTR	**44**
	Mustaqil ta'lim (MT)	
MT1	1-son BHXS Moliyaviy hisobotni taqdim qilish	8
MT2	8-son BHXS Hisob siyosati, hisob baholashlardagi o'zgarishlar va xatolar	8
MT3	21-son BHXS Valyuta kurslari o'zgarishining ta'siri	8
MT4	33-son BHXS Aksiyaga foyda	6
MT5	2-son BHXS Zaxiralar	8
MT6	16-son BHXS Mulk (yer), bino, mashina va asbob-uskunalar	8
MT7	40-son BHXS Investisiyaviy ko'chmas mulk	6
MT8	38-son BHXS Nomoddiy aktivlar	8
MT9	36-BHXS Aktivlarning qadrsizlanishi	6
MT10	12-son BHXS Foyda solig'i	8
MT11	37-son BHXS Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar	6
MT12	19-son BHXS Xodimlarni rag'barlantirish	8
MT13	23-son BHXS Qarzlar bo'yicha xarajatlar	6
MT14	41-son BHXS Qishloq xo'jaligi	8
MT15	32-son BHXS Moliyaviy instrumentlar: taqdim qilish	6
MT16	10-son BHXS Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot	8
MT17	1-son MHXS Moliyaviy Hisobot Xalqaro Standartlarini birinchi marta qo'llash	8
MT18	7-son MHXS Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni ochiqlash	6

MT19	9-son MHXS Moliyaviy instrumentlar	6
MT20	12-son MHXS Boshqa tashkilotlarga qatnashish to'g'risida axborotlarni ochiqlash	6
MT21	13-son MHXS Adolatli qiymatni baholash	8
MT22	14-son MHXS Muddati uzaytirilgan schyotlarni tartibga solish	6
MT23	15-son MHXS Xaridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushumlar (2018 yil 1 yanvardan kuchga kirgan)	8
MT24	16-son MHXS Ijara (2019 yil 1 yanvardan kuchga kirgan)	8
MT25	10-son BHXS Hisobot sanasidan keyingi hodisalar	8
	JAMI	**180**

	Asosiy adabiyotlar
1	Urazov K.B., Po'latov M.E. Buxgalteriya hisobi. Darslik. –T.: «Innovasion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2020, 564 bet.
2	Tashnazarov S.N. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari: Oliy o'quv yurtlari magistratura mutaxassisliklari uchun darslik. – Toshkent: «IQTISOD-MOLIYA», 2019. – 584-b. https://www.academia.edu
3	Tashnazarov S.N. , Pashaxodjayeva D.D. Xalqaro hisob asoslari. O'quv qo'llanma. SamISI. 2020-yil. 287 bet.
4	Urazov K.B. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma, – Samarqand, SamISI, 2013
5	Urazov K.B. Moliyaviy hisob va hisobot. O'quv qo'llanma.- T.: "Innovasion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. 408 bet
6	Абдуллаев Р.А., Уразов К.Б. Основы бухгалтерского учёта. Учебное пособие. СамИЭС, 2021. 168 с
7	Christine Jonick. Principles of financial accounting. University of North Georgia Press Dahlonega, Georgia, 2017. p.318 ISBN: 978-1-940771-15-1. https://web.ung.edu/media/university-press/Principles-of-Financial-Accounting.pdf?t=1542408454385
	Qo'shimcha adabiyotlar
1	O'zbekiston Respublikasining «Buxgalteriya hisobi to'g'risida»gi Qonuni. 2016 yil 13 aprel, № O'RQ-404. https://lex.uz/acts/2931253
2	O'zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi (yangi tahriri). Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2019 y., 02/19/SK/4256-son. http://www.lex.uz/docs/4674902
3	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» Qarori. 2020 yil 24 fevral. PQ-4611-son
4	Sh.M. Mirziyoyev. "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" kitobi.- T.: "O'zbekiston", 2022. 416 bet
5	International Financial Reporting Standards. www.ifrs.org/issued-srandards/list of-standards/ 2018.

6	Международные стандарты финансовой отчётности http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-finansovoj-otchyotnosti/ IFRS and US GAAP: Similarities and differences. 2015. www.pwc.com
7	Tashnazarov S.N. Moliyaviy hisobotning nazariy va metodologik asoslarini takomillashtirish. Monografiya. - Publisher SIA OmniScriptum Publishing. GlobeEdit Publishing house. 2018. 280 p. ISBN-13:978-613-8-24050-1
	Axborot manbaalari
1	www.gov.uz (O'zbekistan Respublikasi xukumat portali)
2	https://www.mf.uz — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti
3	www.ziyonet.uz (Axborot ta'lim tarmog'i)
4	https://www.lex.uz — O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi rasmiy sayti
5	www.stat.uz (O'zbekiston Respublikasi Statistika Qo'mitasi)
6	www.soliq.uz (O'zbekiston Respublikasi Soliq Qo'mitasi)
7	www.accountingtools.com (Buxgalterlar uchun qo'llanmalar sayti)
8	www.ifrs.org (Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari fondi sayti)

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim daragasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning moxiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarning nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayorlagan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bagargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim daragasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning moxiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektini puxta shakillantirgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bagargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim daragasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

- ➢ Bayon qilish ravon bo'lmasa;
- ➢ Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- ➢ Fan bo'yicha matn puxta shakillantirilmagan bo'lsa.

d) **Quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:**

- ➢ Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayo'rgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- ➢ Fan bo'yicha mashg'ulotlarga xech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- ➢ Fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sazilib tursa;
- ➢ Fan bo'yicha matnda jiddiy hat ova chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- ➢ Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- ➢ Fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'gituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Pashaxodjayeva Dildora Djabborxonovna, dotsent
E-mail:	dildoraposhoxujaeva@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis institute "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi
Taqrizchilar:	**Z.X.Abdullayev** - Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali ilmiy ishlar va innovasiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, PhD **S.Isanov** - "Mini Max Finance" MChJ buxgalterlik tashkiloti bosh hisobchisi

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_________)

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiyat bo 'limi boshlig'i	**I. Shodmonov**
Fakultet dekani	**J. Abiyev**
Kafedra mudiri	**S.Tashnazarov**
Tuzuvchi	**D. Pashaxodjayeva**